

दिव्यांग व्यक्ती हक्क अधिनियम २०१६ नुसार महिला व बाल विकास विभागाच्या नियंत्रणाखालील क्षेत्रीय कार्यालय, आयोग, महामंडळ व संस्थेतील गट अ, ब, क व ड या संवर्गातील पदे दिव्यांगांसाठी शासन सेवेत सुनिश्चित करणेबाबत.

**महाराष्ट्र शासन**  
**महिला व बाल विकास विभाग**  
**शासन निर्णय क्र:- दिव्यांग-२०१९/प्र.क्र.७९/का-७**  
हुतात्मा राजगुरु चौक, मादाम कामा रोड,  
मंत्रालय विस्तार भवन, मुंबई-४०००३२.  
दिनांक:- ०५ जुलै, २०२१.

**संदर्भ :-**

- १) दिव्यांग व्यक्ती हक्क अधिनियम, २०१६.
- २) सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, शासन परिपत्रक क्र. दिव्यांग-२०१९/प्र.क्र.२५१/ दि.क.२, दि.१२.११.२०२०.
- ३) केंद्र शासनाच्या सामाजिक न्याय व अधिकारीता मंत्रालय, नवी दिल्ली यांचे दि.४.१.२०२१ रोजीचे अधिनसूचना.
- ४) सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, शासन निर्णय क्र. दिव्यांग-२०१९/प्र.क्र.२५१/दि.क.२, दि.२.२.२०२१.
- ५) आयुक्त, एकात्मिक बाल विकास सेवा योजना, नवी मुंबई यांचे पत्र क्र.६८८, दि.१२.२.२०२१.
- ६) आयुक्त, महिला व बाल विकास आयुक्तालय, पुणे यांचे पत्र क्र.८२२, दि.१५.२.२०२१.
- ७) शासन निर्णय क्र:- दिव्यांग-२०१९/प्र.क्र.७९/का-७, दिनांक:-१६ फेब्रुवारी, २०२१.

**प्रस्तावना:-**

दिव्यांग व्यक्ती हक्क अधिनियम, २०१६ मधील कलम ३३ नुसार राज्य शासनाच्या अखत्यारीतील पदांची पद सुनिश्चिती करण्यासाठी केंद्र शासनाच्या सामाजिक न्याय व अधिकारीता मंत्रालय, नवी दिल्ली यांनी दि.४.१.२०२१ च्या अधिसूचनेन्वये दिव्यांगांसाठी सुनिश्चित केलेल्या पदांची यादी करून प्रसिध्द केली आहे. त्यामध्ये नमूद केल्यानुसार केंद्र शासनाने पदे सुनिश्चिती करून दिव्यांगांसाठी पदे सुनिश्चित केलेले गट अ, ब, क व ड मधील जी पदे राज्य शासनाच्या आस्थापनेवर आहेत, अशा पदांबाबत, केंद्र शासनाने प्रसिध्द केलेल्या यादीतील ज्या पदांची कर्तव्ये व जबाबदाऱ्या, कामाचे स्वरूप व प्रचलित वेतनश्रेणी राज्य शासनाच्या सेवेतील पदांशी समान आहेत, अशा पदांची पदनामे जरी भिन्न असली तरी राज्य शासन सेवेतील ती पदे दिव्यांगांसाठी सुनिश्चित राहतील, अशा सूचना सामाजिक न्याय विभागाने संदर्भाधीन क्र.४ येथील शासन निर्णयान्वये दिलेल्या आहेत.

त्यास अनुसरून केंद्र शासनाने निर्गमित केलेल्या दि.४.१.२०२१ रोजीच्या अधिसूचनेतील दिव्यांगांसाठी सुनिश्चित केलेल्या गट अ, ब, क व ड संवर्गाकरिता प्रसिध्द केल्याप्रमाणे महिला व बाल विकास विभागाच्या नियंत्रणाखालील क्षेत्रीय कार्यालयातील गट अ, ब, क व ड या संवर्गातील पदांसाठी संदर्भ क्र. ७ येथील शासन निर्णयान्वये दिव्यांगांसाठी पदे सुनिश्चित करण्यात आली होती. तथापि, महिला व बाल विकास विभागाच्या नियंत्रणाखालील महिला व बाल विकास आयुक्तालय, पुणे, एकात्मिक बाल विकास सेवा योजना आयुक्तालय, नवी मुंबई, महिला आर्थिक विकास महामंडळ, महाराष्ट्र राज्य महिला आयोग, महाराष्ट्र राज्य बाल हक्क संरक्षण आयोग, महाराष्ट्र राज्य समाज कल्याण बोर्ड, दि चिल्ड्रन एंड सोसायटी यांच्या अधिपत्याखालील गट-अ ते गट-ड संवर्गातील पदे दिव्यांगाकरिता सुनिश्चित करणे आवश्यक आहे. यावर साधकबाधक विचार करून, संदर्भ क्र. ७ येथील शासन निर्णय अधिक्रमित करून सुधारित दिव्यांगांसाठी पदे सुनिश्चित करण्याची बाब विचाराधीन आहे.

### शासन निर्णय:-

या शासन निर्णयाद्वारे संदर्भ क्र. ७ येथील शासन निर्णय अधिक्रमित करून केंद्र शासनाने निर्गमित केलेल्या दि.४.१.२०२१ रोजीच्या अधिसूचनेतील दिव्यांगांसाठी सुनिश्चित केलेल्या गट अ, ब, क व ड संवर्गाकरिता प्रसिध्द केल्याप्रमाणे महिला व बाल विकास विभागाच्या नियंत्रणाखालील महिला व बाल विकास आयुक्तालय, पुणे, एकात्मिक बाल विकास सेवा योजना आयुक्तालय, नवी मुंबई, महिला आर्थिक विकास महामंडळ, महाराष्ट्र राज्य महिला आयोग, महाराष्ट्र राज्य बाल हक्क संरक्षण आयोग, महाराष्ट्र राज्य समाज कल्याण बोर्ड, दि चिल्ड्रन एंड सोसायटी यांच्या अधिपत्याखालील गट अ, ब, क व ड या संवर्गातील पदांसाठी या शासन निर्णयान्वये, दिव्यांगांसाठी विवरणपत्र- अ ते फ मध्ये दर्शविल्याप्रमाणे पदे सुनिश्चित करण्यात येत आहेत.

३. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या [www.maharashtra.gov.in](http://www.maharashtra.gov.in) या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आलेला असून त्याचा संगणक सांकेतांक २०२१०७०२१७५०१७४५३० असा आहे. हा शासन निर्णय डिजीटल स्वाक्षरीने सांक्षातिक करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

सहपत्र- विवरणपत्र-अ ते फ

(रा.ता. भालवणे)

अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

१. मा.राज्यपाल यांचे सचिव, राजभवन, मलबार हिल, मुंबई
२. मा.मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई
३. मा.मंत्री (म.व बा.वि.), मंत्रालय, मुंबई
४. मा.राज्यमंत्री (म.व बा.वि.), मंत्रालय, मुंबई
५. मा.विरोधी पक्षनेता, विधानपरिषद/ विधानसभा, विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई
६. मा.मुख्य सचिव, मंत्रालय, मुंबई
७. अ.मु.स, सामान्य प्रशासन विभाग, मंत्रालय, मुंबई
८. प्रधान सचिव, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, मंत्रालय, मुंबई
९. प्रधान सचिव, महिला व बाल विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई
१०. आयुक्त, दिव्यांग कल्याण, आयुक्तालय, पुणे
११. आयुक्त, महिला व बाल विकास आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
१२. आयुक्त, एकात्मिक बाल विकास सेवा योजना आयुक्तालय, नवी मुंबई
१३. व्यवस्थापकीय संचालक, महिला आर्थिक विकास महामंडळ, गृहनिर्माण भवन, बांद्रा, मुंबई.
१४. सचिव, महाराष्ट्र राज्य बाल हक्क संरक्षण आयोग, सर पोचखानवाला मार्ग वरळी, मुंबई.
१५. सदस्य सचिव, महाराष्ट्र राज्य महिला आयोग, गृहनिर्माण भवन, बांद्रा, मुंबई.
१६. सचिव, महाराष्ट्र राज्य समाज कल्याण बोर्ड, नवीन प्रशासन भवन, चेंबूर, मुंबई
१७. मुख्य अधिकारी, दि चिल्ड्रन एंड सोसायटी, माटुंगा, मुंबई.
१८. सर्व कार्यासने, महिला व बाल विकास विभाग, मंत्रालय.
१९. निवड नस्ती, का-७

महिला व बाल विकास आयुक्तालय, पुणे व एकात्मिक बाल विकास सेवा योजना, नवी मुंबई  
"विवरणपत्र-अ"

अ.क्र	पदनाम	शारिरीक पात्रता	दिव्यांग प्रवर्ग
<b>गट-अ राजपत्रित संवर्गातील पदे</b>			
१	सह आयुक्त	S, ST, W, L, MF, RW, H, C, SE	a) B, LV b) D, HH c) OA, OL, OAL, LC, Dw, AAV d) MD involving (a) to (c) above
२	उप आयुक्त	S, ST, W, L, MF, RW, H, C, SE	a) B, LV b) D, HH c) OA, OL, OAL, LC, Dw, AAV d) MD involving (a) to (c) above
३	१. जिल्हा महिला व बाल विकास अधिकारी, २. जिल्हा कार्यक्रम अधिकारी, महिला व बाल विकास, जिल्हा परिषद ३. बाल विकास प्रकल्प अधिकारी प्रकल्प (नागरी) ४. सहाय्यक आयुक्त ५. परिविक्षा अधीक्षक	S, ST, W, L, MF, RW, H, C, SE	a) B, LV b) D, HH c) OA, OL, OAL, LC, Dw, AAV d) MD involving (a) to (c) above
४	बालमानसशास्त्रज्ञ	S,ST,W,BN,RW, SE,H,C,MF	a) B, LV b) D, HH c) OA, OL, OAL, LC, Dw, AAV d) MD involving (a) to (c) above
<b>गट-ब राजपत्रित संवर्गातील पदे</b>			
५	१.बाल विकास प्रकल्प अधिकारी (ग्रामीण) २.जिल्हा महिला व बाल विकास अधिकारी ३.अधीक्षक संस्था ४.सांख्यिकी अधिकारी ५.निरीक्षक प्रमाणित शाळा व संस्था ६.अधिव्याख्याता ७.रचना व कार्यपद्धती अधिकारी	S, ST, W, L, MF, RW, H, C, SE	a) B, LV b) D, HH c)OA, OL, OAL, LC, Dw, AAV d) MD involving (a) to (c) above
<b>गट-ब अराजपत्रित संवर्गातील पदे</b>			
६	संरक्षण अधिकारी (जिल्हास्तर)	S, ST, W, L, MF, RW, H, C, SE	a) LV b) HH c)OA, OL, OAL, LC, Dw, AAV d) MD involving (a) to (c) above

अ.क्र	पदनाम	शारीरिक पात्रता	दिव्यांग प्रवर्ग
७	विधी सल्लागार	S, ST, W, L, MF, RW, H, C, SE	a) LV b) D, HH c) OA, OL, OAL, LC, Dw, AAV d) MD involving (a) to (c) above
८	समुपदेशक	S, ST, W, L, MF, RW, H, C, SE	a) LV b) HH c) OA, OL, OAL, LC, Dw, AAV d) MD involving (a) to (c) above
<b>गट-क संवर्गातील पदे</b>			
९	कार्यालय अधीक्षक	S, ST, W, L, MF, RW, H, C, SE	a) LV b) HH c) OA, OL, OAL, LC, Dw, AAV d) MD involving (a) to (c) above
१०	लघुलेखक (उच्चश्रेणी)	S, ST, W, BN, RW, SE, H, C	a) B, LV b) HH c) OA, OL, BL, OAL, BLOA, CP, LC, DW, AAV d) ASD (M), SLD, MI e) MD involving (a) to (d) above
११	लघुलेखक (निम्नश्रेणी)	S, ST, W, BN, RW, SE, H, C	a) B, LV b) HH c) OA, OL, BL, OAL, BLOA, CP, LC, DW, AAV d) ASD (M), SLD, MI e) MD involving (a) to (d) above
१२	प्रमुख लिपिक	S, ST, W, L, MF, RW, H, C, SE	a) LV b) HH c) OA, OL, OAL, LC, Dw, AAV d) MD involving (a) to (c) above
१३	१.परिविक्षा अधिकारी २.उपअधीक्षक ३.सहायक निरीक्षक प्रमाणित शाळा	S, ST, W, L, MF, RW, H, C, SE	a) LV b) HH c) OA, OL, OAL, LC, Dw, AAV d) MD involving (a) to (c) above
१४	मुख्यसेविका	S, ST, W, L, MF, RW, H, C, SE	a) LV b) OA, LC c) AAV d) MD involving (a) to (c) above
१५	१.वरिष्ठ लिपीक २.सांख्यिकी सहायक	S, ST, W, BN, SE, H, C, MF	a) B, LV b) D, HH c) OA,BA,OL,BL,OAL,LC,Dw, AAV d) ASD (M, MoD), SLD, MI e) MD involving (a) to (d) above
१६	१.कनिष्ठ लिपीक २.कनिष्ठ सहायक.	S, ST, W, L, MF, RW, H, C, SE	a) LV b) HH c) OA,OL,BL,OAL,LC,Dw,AAV d) MD involving (a) to (c) above

अ.क्र	पदनाम	शारीरिक पात्रता	दिव्यांग प्रवर्ग
१७	संरक्षण अधिकारी (कनिष्ठ)	S, ST, W, L, MF, RW, H, C, SE	a) LV b) HH c) OA, OL, OAL, LC, Dw, AAV d) MD involving (a) to (c) above
१८	डाटा एन्ट्री ऑपरेटर	S, ST, W, L, MF, RW, H, C, SE	a) LV b) D, HH c) OA, OL, BL, OAL, LC, Dw, AAV d) MD involving (a) to (c) above
१९	शिक्षक	S, ST, W, L, MF, RW, H, C, SE	a) LV b) D, HH c) OL, BL, LC, Dw, AAV d) MD involving (a) to (c) above
२०	कृषि पर्यवेक्षक	S, ST, W, L, MF, RW, H, C, SE	a) LV b) HH c) OA LC, Dw, AAV, MW d) MD involving (a) to (c) above
२१	कृषि सहा.	S, ST, W, L, MF, RW, H, C, SE	a) LV b) HH c) OA LC, Dw, AAV, MW d) MD involving (a) to (c) above
२२	ग्रंथपाल	S, ST, W, BN, SE, C, MF	a) LV b) D, HH c) OA, BA, OL, BL, OAL, CP, LC, Dw, AAV, MDy d) MD involving (a) to (d) above
२३	ओव्हर सियर	S, ST, BN, RW, SE, C, MF	a) D, HH b) OA, BA, OL, CP, LC, Dw, AAV, c) SLD, MI d) MD Involving (a) to (c) above
२४	शिवण निदेशक	S, ST, W, BN, L, RW, SE, H, C	a) B, LV b) D, HH c) OL, BL, CP, Dw, AAV d) ASD (M), ID, SLD, MI e) MD involving (a) to (d) above
२५	प्रेस निदेशक	S, BN, MF, RW, SE	a) D, HH b) OA, BA, OL, OAL, CP, LC, Dw, AAV c) ASD (M), ID, SLD, MI d) MD involving (a) to (c) above
२६	सहा.प्रेस निदेशक	S, BN, MF, RW, SE	a) D, HH b) OA, BA, OL, OAL, CP, LC, Dw, AAV c) ASD (M), ID, SLD, MI d) MD involving (a) to (c) above

अ.क्र	पदनाम	शारीरिक पात्रता	दिव्यांग प्रवर्ग
२७	सुतार निदेशक	S, ST, W, BN, L, MF, SE	a) D, HH b) OA, OL, Dw, AAV c) ASD (M), SLD, MI d) MD involving (a) to (c) above
२८	निदेशक	S, ST, W, BN, L, RW, SE, H, C	a) B, LV b) D, HH c) OL, BL, CP, Dw, AAV d) ASD (M), ID, SLD, MI e) MD involving (a) to (d) above
२९	वायरमन	S, ST, BN, MF, RW, SE, H	a) D, HH b) OA, OL, LC, Dw, AAV c) ASD (M, MoD), MI d) MD involving (a) to (c) above
३०	टर्नर फिटर	S, ST, BN, MF, SE	a) B, LV b) D, HH c) OL, LC, Dw, AAV d) ASD (M), SLD, MI e) MD involving (a) to (d) above
३१	गृहपिता	S, ST, W, BN, RW, SE, H, C, MF	a) LV b) D, HH c) OA,BA, OL, CP, LC, Dw, AAV d) ASD (M), ID, SLD, MI e) MD Involving (a) to (d) above
३२	प्रेस मॅनेजर	S,BN, MF, RW, SE	a) D, HH b)OA,BA,OL,OAL,CP,LC,Dw, AAV c) ASD (M), ID, SLD, MI d) MD involving (a) to (c) above
३३	बॅंड मास्टर	S, ST, W, L, RW, SE, H, C	a) B, LV b) HH c)OA,OL,BL,OAL,CP,LC,Dw, AAV d) SLD, MI e) MD involving (a) to (d) above
३४	प्रशिक्षित शिक्षक	S, ST, W, L, RW, SE, H, C	a) B, LV b) HH c) OA, OL, BL, OAL, CP, LC, Dw, AAV d) SLD, MI e) MD involving (a) to (d) above

अ.क्र	पदनाम	शारीरिक पात्रता	दिव्यांग प्रवर्ग
३५	लेखापाल	S, ST, MF, RW, SE, C	a) B, LV b) D, HH c) OA, OL, BA, BL, OAL, CP, LC, Dw, AAV, d) ASD (M), SLD, MI e) MD involving (a) to (d) above
<b>गट-ड संवर्गातील पदे</b>			
३६	जमादार	S, ST, W, PP, L, KC, SE, W, C, MF	a) LV b) D, HH c) OA, OL, LC, Dw, AAV d) MD involving (a) to (c) above
३७	स्वयंपाकी	ST, W, BN, L, MF, SE, C	a) LV b) D, HH c) OL, BL, CP, LC, Dw, AAV d) ASD (M, MoD), ID, SLD, MI e) MD involving (a) to (d) above
३८	वरिष्ठ काळजी वाहक	S, ST, W, PP, L, KC, SE, W, C, MF	a) LV b) D, HH c) OA, OL, LC, d) MD involving (a) to (c) above
३९	कनिष्ठ काळजी वाहक	S, ST, W, PP, L, KC, SE, RW, C, MF	a) LV b) D, HH c) OA, OL, LC, d) MD involving (a) to (c) above
४०	शिपाई	S, ST, W, PP, L, KC, SE, RW, C, MF	a) B, LV b) D, HH c) OA, OL, LC, Dw, AAV d) MD involving (a) to (c) above
४१	सफाईगार	S, ST, W, PP, L, KC, SE, RW, C, MF	a) LV b) D, HH c) OA, OL, LC, d) MD involving (a) to (c) above
४२	पहारेकरी	S, ST, W, BN, L,	a) LV b) D, HH c) OA, OL, BL, CP, LC, Dw, AAV d) ASD (M), SLD, MI e) MD involving (a) to (d) above
४३	नाईक	S, ST, W, L, KC, P, MF, RW, SE, C	a) B, LV, b) D, HH, c), OA, OL, OAL, CP, LC, Dw, AAV d) ASD (M, MoD), ID, SLD, MI, e) MD involving (a) to (d) above

अ.क्र	पदनाम	शारीरिक पात्रता	दिव्यांग प्रवर्ग
४४	दफ्तरी	S, ST, MF, RW, SE, H	a) B, LV b) D, HH c) OL, BL, CP, LC, Dw, AAV d) ASD (M), ID, SLD, MI e) MD involving (a) to (d) above
४५	आया	S, ST, W, BN, RW, SE, H, C	a) B, LV b) D, HH c) OL, CP, LC, Dw, AAV d) ASD (M), SLD, MI e) MD involving (a) to (d) above
४६	मदतनीस	S, ST, W, BN, L, MF, SE	a) LV b) D, HH c) OL, CP, LC, Dw, AAV d) ASD (M, MoD), ID, SLD, MI e) MD involving (a) to (d) above
४७	हवालदार	S, ST, W, BN, L, KC, PP, MF, SE, H, C	a) B, LV b) D, HH c) OL, OAL, CP, LC, Dw, AAVd) ASD (M), ID, SLD, MI e) MD involving (a) to (d) above
४८	चौकीदार	S, ST, W, L, KC, P, MF, RW, SE, C	a) B, LV, b) D, HH, c) OA, OL, OAL, CP, LC, Dw, AAV d) ASD (M, MoD), ID, SLD, MI, e) MD involving (a) to (d) above



महाराष्ट्र राज्य बाल हक्क संरक्षण आयोग

"विवरणपत्र-ब"

अ.क्र	पदनाम	शारिरीक पात्रता	दिव्यांग प्रवर्ग
<b>गट-अ राजपत्रित संवर्गातील पदे</b>			
१	प्रशासकीय अधिकारी	S, ST, RW, C	a) B, LV b) D, HH c) OA, BA, OL, BL, OAL, BLOA, BLA, CP, LC, DW, AAV, MDy d) MI
२	विधी सल्लागार	S, ST, W, L, MF, RW, H, C, SE	a) LV b) D, HH c) OA, OL, OAL, LC, Dw, AAV d) MD involving (a) to (c) above
<b>गट-ब राजपत्रित संवर्गातील पदे</b>			
३	सहाय्यक प्रशासकीय अधिकारी तथा लेखाधिकारी	S, ST, W, MF, RW, C, SE	a) LV b) HH c) OL d) OA
<b>गट-क संवर्गातील पदे</b>			
४	लघुलेखक (उच्चश्रेणी)	S, ST, W, BN, RW, SE, H, C	a) B, LV b) HH c) OA, OL, BL, OAL, BLOA, CP, LC, DW, AAV d) ASD (M), SLD, MI e) MD involving (a) to (d) above
५	परिविक्षा अधिकारी	S, ST, W, L, MF, RW, H, C, SE	a) LV b) HH c) OA, OL, OAL, LC, Dw, AAV d) MD involving (a) to (c) above
६	लिपिक टंकलेखक	S, ST, W, BN, RW, SE, H, C, MF	a) B, LV b) D, HH c) OA, OL, BL, BA, OAL, CP, LC, Dw, AAV, MDy d) ASD (M, MoD), ID, SLD, MI e) MD involving (a) to (d) above
<b>गट-ड संवर्गातील पदे</b>			
७	शिपाई	S, ST, W, PP, L, KC, SE, RW, C, MF	a) B, LV b) D, HH c) OA, OL, LC, Dw, AAV d) MD involving (a) to (c) above

दि चिल्ड्रेन एंड सोसायटी, मुंबई  
"विवरणपत्र-क"

अ.क्र	पदनाम	शारिरीक पात्रता	दिव्यांग प्रवर्ग
<b>गट-अ राजपत्रित संवर्गातील पदे</b>			
१	मुख्य अधिकारी	S, ST, W, MF, RW, SE, C	a) B, LV b) D, HH c) OA, BA, OL,BL,OAL,BL,OA, BLA, CP, Dw, LC, AAV, MDy d) MI e) MD involving(a) to (d) above
<b>गट-क संवर्गातील पदे</b>			
२	उप मुख्य अधिकारी	S, ST, W, MF, RW, SE, C	a) B, LV b) D, HH c) OA, BA, OL, BL, OAL, BLOA, BLA, CP, Dw, LC, AAV, MDy d) MI e) MD involving(a) to (d) above
३	अधिक्षक	S, ST, MF, RW, SE,H	a) B, LV b) D, HH c) OA,BA, OL, OAL, CP, LC, Dw, AAV d) ASD (M), SLD, MI e) MD Involving (a) to (d) above
४	उप अधिक्षक (परिविक्षा)	S, ST, MF, RW, SE,H	a) B, LV b) D, HH c) OA,BA, OL, OAL, CP, LC, Dw, AAV d) ASD (M), SLD, MI e) MD Involving (a) to (d) above
५	अधिक्षक (लेखा व परिक्षा)	S, ST, MF, RW, SE,H	a) B, LV b) D, HH c) OA,BA, OL, OAL, CP, LC, Dw, AAV d) ASD (M), SLD, MI e) MD Involving (a) to (d) above
६	मिलकत व्यवस्थापक	S, ST, W, RW, SE, H, C, MF	a) B, LV b) OA,BA, OL, BL, CP, LC, Dw, AAV c) SLD, MI d) MD Involving (a) to (c) above
७	देणगी व्यवस्थापक	S, ST, W, RW, SE, H, C, MF	a) B, LV b) OA,BA, OL, BL, CP, LC,Dw,AAV c) SLD, MI d) MD Involving (a) to (c) above

अ.क्र	पदनाम	शारीरिक पात्रता	दिव्यांग प्रवर्ग
८	विधी सहायक	S, ST, RW, H, C, MF	a) B, LV b) HH c) OA,BA, OL, BL, OAL, BLOA, BLA, CP, LC, Dw, AAV d) SLD, MI e) MD Involving (a) to (d) above
९	कार्यशाळा पर्यवेक्षक	S, ST, W, BN, L, KC, MF, RW, SE, H, C.	a) D, HH b) OA, OL, CP, LC, Dw, AAV c) SLD, MI d) MD Involving (a) to (c) above
१०	मुख्याध्यापक	S, ST, W, L, MF, RW, H, C, SE	a) LV b) D, HH c) OL, BL, LC, Dw, AAV d) MD involving (a) to (c) above
११	उप अधीक्षक (प्रशासन)	S, ST, W, BN, MF, RW, SE	a) B, LV b) D, HH c) OA, BA, OL, OAL, CP, LC, Dw, AAV, MDy d) ASD (M), ID, SLD, MI e) MD involving (a) to (d) above
१२	उप अधीक्षक (महिला विभाग)	S, ST, W, BN, MF, RW, SE	a) B, LV b) D, HH c) OA, BA, OL, OAL, CP, LC, Dw, AAV, MDy d) ASD (M), ID, SLD, MI e) MD involving (a) to (d) above
१३	वैद्यकीय अधिकारी	S, ST, BN, PP, RW, SE, H	a) D, HH b) OL, LC, Dw, AAV c) ASD (M), ID, SLD, MI e) MD involving (a) to (d) above
१४	परिविक्षा अधिकारी	S, RW, H, C, MF	a) B, LV b) D, HH c) OA, BA, OL, BL, CP, LC, Dw, AAV, MDy d) SLD, MI e) MD involving (a) to (d) above
१५	लेखापाल	S, ST, MF, RW, SE, C	a) B, LV b) D, HH c) OA, OL, BA, BL, OAL, CP, LC, Dw, AAV d) ASD (M), SLD, MI e) MD involving (a) to (d) above

अ.क्र	पदनाम	शारीरिक पात्रता	दिव्यांग प्रवर्ग
१६	सहाय्यक लेखापाल	S, ST, MF, RW, SE, C	a) B, LV b) D, HH c) OA, OL, BA, BL, OAL, CP, LC, Dw, AAV d) ASD (M), SLD, MI e) MD involving (a) to (d) above
१७	लघु लेखनिक सचिव	S, ST, W, BN, RW, SE, H, C	a) B, LV b) D, HH c) OA, OL, BL, OAL, CP, LC, Dw, AAV d) ASD, SLD, MI e) MD involving (a) to (d) above
१८	मुख्य लिपिक	S, ST, W, BN, MF, RW, SE	a) B, LV b) D, HH c) OA, BA, OL, OAL, CP, LC, Dw, AAV, MDy d) ASD (M), ID, SLD, MI e) MD involving (a) to (d) above
१९	खरेदी सहाय्यक	S, ST, W, BN, RW, SE, H, C, MF	a) B, LV b) D, HH c) OA, BA, OL, BL, OAL, CP, LC, Dw, AAV, MDy d) MD involving (a) to (c) above
२०	शिक्षक		
	हस्तकला शिक्षक	S, ST, W, L, MF, RW, H, C, SE	a) LV b) D, HH c) OL, BL, LC, Dw, AAV d) MD involving (a) to (c) above
	बालवाडी शिक्षक	S, ST, W, L, MF, RW, H, C, SE	a) B, LV b) D, HH c) OL, BL, LC, Dw, AAV d) MD involving (a) to (c) above
२१	परिचारिका	S, ST, W, MF, RW, SE, H, C	a) LV b) OL, CP, LC, Dw, AAV c) SLD, MI d) MD involving (a) to (c) above
२२	निदेशक	S, ST, W, L, MF, RW, H, C, SE	a) LV b) HH c) OA, LC, Dw, AAV, MW d) MD involving (a) to (c) above
२३	लिपिक टंकलेखक	S, ST, W, L, MF, RW, H, C, SE	a) LV b) HH c) OA, OL, OAL, LC, Dw, AAV d) MD involving (a) to (c) above

अ.क्र	पदनाम	शारीरिक पात्रता	दिव्यांग प्रवर्ग
२४	मेट्रन	S, ST, BN, RW, SE, H, MF	a) B, LV b) D, HH c) OA, BA, OL, BL, CP, LC, Dw, AAV d) ASD (M), ID, SLD, MI e) MD involving (a) to (d) above
२५	गृहपाल	S, ST, BN, RW, SE, H, MF	a) B, LV b) D, HH c) OA, BA, OL, BL, CP, LC, Dw, AAV d) ASD (M), ID, SLD, MI e) MD involving (a) to (d) above
२६	मिश्रक	S, ST, W, BN, L, MF, SE, RW, H, C	a) D, HH b) OL, CP, LC, Dw, AAV c) ASD (M), SLD, MI d) MD involving (a) to (c) above
२७	चित्रकला शिक्षक	S, ST, W, BN, L, RW, SE, H, C	a) LV b) D, HH c) OA, OL, BL, OAL, Dw, AAV d) ASD (M), ID, SLD, MI e) MD involving (a) to (d) above
गट-ड संवर्गातील पदे			
२८	विजतंत्री	S, ST, BN, MF, RW, SE, H	a) D, HH b) OA, OL, LC, Dw, AAV c) ASD (M, MoD), MI d) MD involving (a) to (c) above
२९	मार्गदर्शक	S, ST, W, L, MF, RW, H, C, SE	a) LV b) HH c) OA LC, Dw, AAV, MW d) MD involving (a) to (c) above
३०	स्वयंपाकी	ST, W, BN, L, MF, SE, C	a) LV b) D, HH c) OL, BL, CP, LC, Dw, AAV d) ASD (M, MoD), ID, SLD, MI e) MD involving (a) to (d) above
३१	माली	S, ST, W, BN, L, PP, MF, SE, H, C	a) B, LV b) D, HH c) OL, CP, LC, Dw, AAV d) ASD (M), ID, SLD, MI e) MD involving (a) to (d) above

अ.क्र	पदनाम	शारीरिक पात्रता	दिव्यांग प्रवर्ग
३२	सहाय्यक हस्तकला शिक्षक	S, ST, W, BN, L, RW, SE, H, C	a) LV b) D, HH c) OA, OL, BL, OAL, Dw, AAV d) ASD (M), ID, SLD, MI e) MD involving (a) to (d) above
३३	रक्षक		
	अ) पहारेकरी (पुरुष)	S, ST, W, BN, L,	a) LV b) D, HH c) OA, OL, BL, CP, LC, Dw, AAV d) ASD (M), SLD, MI e) MD involving (a) to (d) above
	ब) पहारेकरी (महिला)	KC, PP, MF, SE,	a) LV b) D, HH c) OA, OL, BL, CP, LC, Dw, AAV d) ASD (M), SLD, MI e) MD involving (a) to (d) above
	क) काळजी वाहक (पुरुष)	S, ST, W, PP, L, KC, SE, RW, C, MF	a) LV b) D, HH c) OA, OL, LC, d) MD involving (a) to (c) above
	ड) काळजी वाहक (महिला)	S, ST, W, PP, L, KC, SE, RW, C, MF	a) LV b) D, HH c) OA, OL, LC, d) MD involving (a) to (c) above
३४	कार्यालयीन शिपाई	S, ST, W, BN, RW, SE, H, C, MF	a) B, LV b) D, HH c) OA, BA, OL, OAL, LC, Dw, AAV, Mdy d) ASD (M, MoD), ID, SLD, MI e) MD involving (a) to (d) above
३५	सफाई कामगार	S, ST, W, L, KC, PP, MF, SE	a) B, LV b) D, HH c) OA, OL, OAL, CP, LC, Dw, AAV d) ASD (M, MoD), ID, SLD, MI e) MD involving (a) to (d) above
३६	रक्षक / निदेशक (केशकर्तन निदेशक)	S, ST, MF, SE	a) D, HH b) OL, CP, LC, Dw, AAV c) ASD (M), SLD, MI d) MD involving (a) to (c) above
३७	आया	S, ST, W, L, KC, PP, MF, SE	a) B, LV b) D, HH c) OL, CP, LC, Dw, AAV d) ASD (M), SLD, MI e) MD involving (a) to (d) above

महाराष्ट्र राज्य महिला आयोग  
"विवरणपत्र-ड"

अ.क्र	पदनाम	शारिरीक पात्रता	दिव्यांग प्रवर्ग
<b>गट-ब अराजपत्रित संवर्गातील पदे</b>			
१	कार्यकारी संपादक	S, ST, MF, RW, SE, H, C	a) B, LV b) D, HH c) OL, CP, LC, DW, AAV d) ASD (M), MI e) MD involving (a) to (d) above
२	वरिष्ठ समुपदेशक	S, ST, W, L, MF, RW, H, C, SE	a) LV b) HH c) OA, OL, OAL, LC, Dw, AAV e) MD involving (a) to (c) above
<b>गट-क अराजपत्रित संवर्गातील पदे</b>			
३	उच्चश्रेणी लघुलेखक	S, ST, W, BN, RW, SE, H, C	a) B, LV b) HH c) OA, OL, BL, OAL, BLOA, CP, LC, DW, AAV d) ASD (M), SLD, MI e) MD involving (a) to (d) above
४	निम्नश्रेणी लघुलेखक	S, ST, W, BN, RW, SE, H, C	a) B, LV b) HH c) OA, OL, BL, OAL, BLOA, CP, LC, DW, AAV d) ASD (M), SLD, MI e) MD involving (a) to (d) above
५	लेखा सहायक	S, ST, W, BN, RW, SE, H, C, MF	a) B, LV b) D, HH c) OA, BA, OL, BL, OAL, CP, LC, DW, AAV d) ASD (M, MoD), SLD, MI e) MD involving (a) to (d) above
६	समुपदेशक नि- प्रकल्प अधिकारी	S, ST, W, L, MF, RW, H, C, SE	a) LV b) HH c) OA, OL, OAL, LC, Dw, AAV e) MD involving (a) to (c) above
७	सहायक	S, ST, W, RW, H, C, MF	a) B, LV b) D, HH c) OA, OL, BL, BA, OAL, CP, LC, DW, AAV d) ASD (M), SLD, MI e) MD involving (a) to (d) above
८	लिपिक टंकलेखक	S, ST, W, RW, H, C, MF	a) B, LV b) D, HH c) OA, OL, BL, BA, OAL, CP, LC, DW, AAV d) ASD (M), SLD, MI e) MD involving (a) to (d) above

अ.क्र	पदनाम	शारीरिक पात्रता	दिव्यांग प्रवर्ग
<b>गट-ड संवर्गातील पदे</b>			
९	नाईक	S, ST, W, BN, RW, SE, H, C, MF	a) B, LV b) D, HH c) OA, BA, OL, OAL, CP,LC,Dw, AAV d) ASD, (M, MoD), ID, SLD, M e) MD involving (a) to (d) above
१०	शिपाई	S, ST, W, PP, L, KC, SE, RW,C,MF	a) B, LV b) D, HH c) OA, OL, LC, Dw, AAV d) MD involving (a) to (c) above



**महिला आर्थिक विकास महामंडळ**  
**"विवरणपत्र-इ"**

अ.क्र	पदनाम	शारिरीक पात्रता	दिव्यांग प्रवर्ग
<b>गट-ब अराजपत्रित संवर्गातील पदे</b>			
१	महाव्यवस्थापक	S, ST, W, BN, L, KC, PP, MF, SE, H,C	a) B, LV b) D, HH c) OL, BL, OA, BA, OAL, BLOA, BLA, CP, LC, DW, AAV, MDy d) MD involving (a) to (c) above
२	व्यवस्थापक	S, ST, W, BN, L, KC, PP, MF, SE, H,C	a) B, LV b) D, HH c) OL, BL, OA, BA, OAL, BLOA, BLA, CP, LC, DW, AAV, MDy d) MD involving (a) to (c) above
<b>गट-क अराजपत्रित संवर्गातील पदे</b>			
३	उपव्यवस्थापक/ उप मुख्य लेखा व वित्त अधिकारी/ वरिष्ठ जिल्हा समन्वय अधिकारी	S, ST, W, BN, L, KC, PP, MF, SE, H,C	a) B, LV b) D, HH c) OL, BL, OA, BA, OAL, BLOA, BLA, CP, LC, DW, AAV, MDy d) MD involving (a) to (c) above
४	जिल्हा समन्वय अधिकारी/ विकास अधिकारी/ वरिष्ठ लेखाधिकारी	S, ST, W, BN, L, KC, PP, MF, SE, H,C	a) B, LV b) D, HH c) OL, BL, OA, BA, OAL, BLOA, BLA, CP, LC, DW, AAV, MDy d) MD involving (a) to (c) above
५	सहायक जिल्हा समन्वय अधिकारी	S, ST, W, BN, L, KC, PP, MF, SE, H,C	a) B, LV b) D, HH c) OL, BL, OA, BA, OAL, BLOA, BLA, CP, LC, DW, AAV, MDy d) MD involving (a) to (c) above
६	सहायक संनियंत्रण अधिकारी	S, ST, W, BN, L, KC, PP, MF, SE, H,C	a) B, LV b) D, HH c) OL, BL, OA, BA, OAL, BLOA, BLA, CP, LC, DW, AAV, MDy d) MD involving (a) to (c) above
७	लघुटंकलेखक	S, ST, W, BN, RW, SE, H,C	a) B, LV b) HH c) OA, OL, BL, OAL, BLOA, CP, LC, DW, AAV d) ASD (M), SLD, MI e) MD involving (a) to (d) above
८	लिपिक तथा सहायक	S, ST, W, L, MF, RW, H, C, SE	a) LV b) HH c) OA, OL, BL, OAL, LC, Dw, AAV d) MD involving (a) to (c) above
<b>गट-ड संवर्गातील पदे</b>			
९	शिपाई (कार्यासन मदतनीस)	S, ST, W, PP, L, KC, SE, RW,C,MF	a) B, LV b) D, HH c) OA, OL, LC, Dw, AAV d) MD involving (a) to (c) above

महाराष्ट्र राज्य समाजकल्याण बोर्ड  
"विवरणपत्र-फ"

अ.क्र	पदनाम	शारीरिक पात्रता	दिव्यांग प्रवर्ग
<b>गट-क अराजपत्रित संवर्गातील पदे</b>			
१	लेखापाल	S, ST, MF, RW, SE, C	a) B, LV b) D, HH c) OA, OL, BA, BL, OAL, CP, LC, DW, AAV d) ASD (M), SLD, MI e) MD involving (a) to (d) above
२	प्रमुख सहायक	S, ST, W, L, MF, RW, H, C, SE	a) LV b) HH c) OA, OL, BL, OAL, LC, DW, AAV d) MD involving (a) to (c) above
३	सांख्यिकी सहायक	S, ST, W, BN, RW, SE, H, C, MF	a) B, LV b) D, HH c) OA, BA, OL, BL, OAL, CP, LC, Dw, AAV d) ASD (M, MoD), SLD, MI e) MD involving (a) to (d) above
४	कार्यालय सहायक	S, ST, W, BN, RW, SE, H, C, MF	a) B, LV b) D, HH c) OA, BA, OL, BL, OAL, CP, LC, DW, AAV d) ASD (M, MoD), SLD, MI e) MD involving (a) to (d) above
५	अध्यक्षांचे स्वीय सहायक	S, ST, W, L, MF, RW, SE, H, C	a) B, LV b) OA, OL, BL, OAL, CP, LC, DW, AAV c) SLD, MI d) MD involving (a) to (c) above
६	लघु टंकलेखक	S, ST, W, BN, RW, SE, H, C	a) B, LV b) HH c) OA, OL, BL, OAL, BLOA, CP, LC, DW, AAV d) ASD (M), SLD, MI e) MD involving (a) to (d) above
७	वरिष्ठ लिपिक	S, ST, W, RW, H, C, MF	a) B, LV b) D, HH c) OA, OL, BL, BA, OAL, CP, LC, DW, AAV d) ASD (M), SLD, MI e) MD involving (a) to (d) above
८	आस्था. लिपिक	S, ST, W, RW, H, C, MF	a) B, LV b) D, HH c) OA, OL, BL, BA, OAL, CP, LC, DW, AAV d) ASD (M), SLD, MI e) MD involving (a) to (d) above
९	लेखा लिपिक	S, ST, W, RW, H, C, MF	a) B, LV b) D, HH c) OA, OL, BL, BA, OAL, CP, LC, DW, AAV d) ASD (M), SLD, MI e) MD involving (a) to (d) above

अ.क्र	पदनाम	शारीरिक पात्रता	दिव्यांग प्रवर्ग
१०	रोखपाल	S, ST, W, RW, H, C, MF	a) B, LV b)D, HH c) OA, OL, BL, BA, OAL, CP, LC, DW, AAV d) ASD (M), SLD, MI e)MD involving (a) to (d) above
११	कनिष्ठ लिपिक	S, ST, W, RW, H, C, MF	a) B, LV b)D, HH c) OA, OL, BL, BA, OAL, CP, LC, DW, AAV d) ASD (M), SLD, MI e)MD involving (a) to (d) above
<b>गट-ड संवर्गातील पदे</b>			
१२	दफ्तरी	S, ST, W, BN, RW, SE, H, C, MF	a) B, LV b) D, HH c) OA, BA, OL, OAL, CP, LC, Dw, AAV d) ASD, (M, MoD), ID, SLD, M e) MD involving (a) to (d) above
१३	शिपाई	S, ST, W, PP, L, KC, SE, RW,C,MF	a) B, LV b) D, HH c) OA, OL, LC, Dw, AAV d) MD involving (a) to (c) above
१४	सफाईगार	S, ST, W, PP, L, KC, SE, RW,C,MF	a) B, LV b) D, HH c) OA, OL, LC, Dw, AAV d) MD involving (a) to (c) above

\*\*\*\*\*

Abbreviations:-

Sr. No.	Abbreviation	Long Form	Sr. No.	Abbreviation	Long Form
1	B	Blind	12	DW	Dwarfism
2	LV	Low Vision	13	AAV	Acid Attack Victim
3	D	Deaf	14	ASD	Autism Spectrum Disorder (M-Mild, Mod-Moderate)
4	HH	Hard of Hearing	15	ID	Intellectual Disability
5	OL	One Leg	16	SLD	Special Learning Disability
6	OAL	One Arm and One Leg	17	MI	Mental Illness
7	CP	Cerebral Palsy	18	MD	Multiple Disabilities
8	LC	Leprosy Cured	19	OA	One Arm
9	BA	Both Arms	20	BL	Both Leg
10	BLOA	Both Leg and One Arm	21	BLA	Bothe Legs Arms
11	MDy	Muscular Dystrophy			

Abbreviations:-

Sr. No.	Abbreviation	Long Form	Sr. No.	Abbreviation	Long Form
1	S	Sitting	9	PP	Pulling & Pushing
2	ST	Standing	10	MF	Manipulation by Fingers
3	W	Walking	11	SE	Seeing
4	BN	Bending	12	H	Hearing
5	L	Lifting	13	C	Communication
6	KC	Kneeling & Crouching	14	JU	Jumping
7	CRL	Crawling	15	CL	Climbing
8	RW	Reading and Writing			

\*\*\*\*\*